

Чорбаджи Спиро отново вдигна чепата дрѣновица и я заопѣва ту по гърба, ту по бедрата, ту по главата. А на Дрѣнчо това му иде като мехлемъ.

— Удряй! Удряй! — възкликва той. — Такива като менъ само бой ги оправя. — И тъй му е мило, тъй му е драго, че чакъ сълзи му капятъ. Зеръ най-богатиятъ човѣкъ у селото, самиятъ чорбаджи Спиро е това. Колко хора иматъ досегъ съ него.

Но щастиего съ Дрѣнчо стигна своя връхъ, когато чорбаджи Спиро, го възседна.

Тръгна гордо той. Не върви, а хвърчи. Съкашъ не сто и петдесетъ килограмовиятъ чорбаджия е на гърба му, а лека перушинка.

Върви той изъ кривитѣ улици на селото, между полусрутени кжщички, а отъ тѣхъ наизлѣзли дрипловци, гледатъ и му завиждатъ.

Не може да се съдржи Дрѣнчо. Радостъ наду гърдитѣ му и той ревна колкото му гласъ държи. Всякашъ не реве а говори: — Хей окжсанаѣ, какво ви струва, че сте висши създания. Васъ чорбаджи Спиро, дори и не ви поглежда. А вижте мене. . . на гърба си го нося. Ето, това се вика чорбаджийско магаре.

Разбира се има хора, които биха завидѣли на това магарешко щастие. Така мисли и Дрѣнчо, и лети напредъ. Лети той, но по едно време, току гледа силитѣ му го изоставятъ. Подкосиха му се краката и той цѣлъ се разтрепера. Позапре се малко, но чорбаджи Спиро изплющѣ дрѣновицата и той пакъ тръгна.

Тръгна, но едва върви. Товарътъ му ставаше все по-тежъкъ и по-тежъкъ, докато най-после нему се стори, че не човѣкъ, а цѣлъ балканъ носи на гърба си. Започна често да се зазира. Но чорбаджи Спиро хвана съ две ржце дреновицата и така го заналага, щото той съвсемъ основателно помисли, че скоро ще се пресели въ вѣчността.

Припомни си за единъ неговъ събратъ убитъ при такъвъ случай и му стана мжно. Въ душата му отново се зароди ропотъ.

— Всѣко търпение има край — реши той. — Може чорбаджията да е на гърба ми, но като не разбира отъ . . . тука мисълта му се превърна въ суха глѣтка и той съ мжка я преглѣтна. А краката му съвсемъ задрѣха.

— Важенъ е принципътъ, принципътъ да има премина нѣкаква мѣглява мисълъ презъ главата му. После постепенно се изясни: — Вѣрно! — Всѣки си има принципи. Принципи могатъ да иматъ дори и чорбаджийскитѣ магарета. Ето напимѣръ, единъ принципъ: «Уморишъ ли се, спирай за почивка, ако ще и десетъ чорбаджии да има на гърба ти». — И той спрѣ.

Чорбаджи Спиро замаха отново дрѣновицата и го би докато отъ гърба му, отъ ушитѣ, отъ главата, отъ всѣкъде затече кръвъ. Бие той, а Дрѣнчо търпи и не мърда.

— Когато е за принципа може и да се умрѣ — даваше си куражъ той.

Тюхъ, брей, магарешки инатъ! — изрѣмжа чорбаджи Спиро, ритна го въ стомаха и се търкула подъ дебелата сѣнка.

Дрѣнчо тържествуваше:

— Победа, пълна победа! Разправятъ нѣкои, че чорбаджията само текмето го оправяло. Нелепо бунтарство. Ето, азъ доказахъ, че търпението е по-силно отъ всѣки бунтъ. Ако бѣхъ го ритналъ, можеше да му обезобрази лицето. Не е естетично.

Пъкъ и можеше да ме убие после. А така лицето му си остана чисто и приятно, а менъ ме би до като се умори и после отчаяно капитулира и се изтегна ва сѣнка. И най-важното капитулира.

Умъ и тактика. Но колко хора ги иматъ?

— Ето що значи да си чорбаджийско магаре.

— Уха! Сега ще ги смажа ония! — Такъвъ възторгъ го обхвана, щото той метна две чифтета въ въздуха и зарева колкото му гласъ държи.

Чорбаджи Спиро трепна, прогони сладката дрѣмка и се метна на гърба му. Полетѣ пакъ Дрѣнчо, а сърдцето му бие ли, бие.

— Сега ще ги смажа ония.

Тука му е мѣстото да спомена, че Дрѣнчо освенъ «чорбаджийско магаре» имаше и друга тигла. Бѣше водачъ. Магаретата отъ тѣхното село се бѣха сдружили, нѣщо като магарешка партия, и Дрѣнчо бѣше тѣхенъ водачъ. Подъ «ония» той разбираше, ония празноснитни магарета, които умираха отъ гладъ и вѣчно му правѣха опозиция. Тѣ само развиваха теории и насѣскваха магаретата къмъ неподчинение.

— Текме за чорбаджиитѣ — това бѣше тѣхниятъ лозунгъ. Това бѣше, което хвърляше въ паника етиката и естетиката на Дрѣнчо. Да се скжса съ чорбаджиитѣ, за него значеше, погромъ на цивилизация, на култура, погромъ на всичко. Отдавна търсѣше той подходяща формула за координиране на общитѣ интереси и най-после я откри:

— Чорбаджиитѣ ще яздатъ и ще биятъ а магаретата ще търпятъ. А като се изморятъ, чорбаджиитѣ сами ще капитулиратъ.

Умъ и тактика. Какво значи да си чорбаджийско магаре.

Още сжщата вечеръ, Дрѣнчо се измѣкна тайно и отиде на събрание. Бѣше закѣснѣлъ. Отъ опозицията го гледаха като вълци и съ злоба съскаха:

— Чорбаджийско магаре!

Той имъ се усмихна. За него това бѣше комплиментъ.

Следъ малко той зае трибуната и започна дълга и прочувствена речъ. Но когато прокламира своето откритие за хармонията, настѣпи истинско стълпотворение. «Ония» зареваха като дивѣ и такива текмета заудряха по стенитѣ, щото цѣлата зала се разтнесе, като че бѣ попаднала въ епицентъра на катастрофално земетресение.

— Чакайте! Побеснѣхте ли? Какво искате?

— Обричашъ ни на гибель . . .

— Граждани магарета, помислете . . .

— Ние ще се боримъ.

— Умъ имате ли въ главитѣ си? — коститѣ на Дрѣнчо се изправиха. — Граждани, какъ можете да си представите магаре, безъ чорбаджия на гърба. Редно ли е? Да не би да сте забравили, че сте магарета? — И Дрѣнчо изпѣ такава великолепна речъ, като че ли бѣ завършилъ специална социалъ-демократическа оратория. На край той удари по масата съ муцуна и завърши:

— Ако, обаче, толкова много ви е натежало отъ чорбаджиитѣ, азъ ви предлагамъ, да заемемъ революционна поза, и да хвърлимъ по две текмета въ въздуха. И бждете сигурни, че вашитѣ господари ще се сплашатъ и ще удовлетворятъ желанията ви.

Ония, обаче, дори не го доизслушаха, вдигнаха бунтъ и го изгониха. Пострада само лѣвиятъ му кракъ. Изкълчиха го въ навалищата.

Като се научи за случката чорбаджи Спиро се трогна и реши да го възнагради. Още на другия день му купи сѣрмено седло.